WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь…
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 148. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 4-го СЕРПНЯ, 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 4, 1959 No. 148 VOL. LXVI.

86-ИЙ КОНГРЕС ПІДГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ЗАКІНЧЕННЯ ПЕРШОЇ СЕСІЇ

Вашингтон. — В цьому тижні почалася гарячкова праця 86-го Конгресу з демократичною більшістю до закінчення своєї першої сесії. Демократи сподіваються, що їм вдасться ухвалити рекордово велике число законопроєктів, головним чином на вирішення чекають ще такі важливі проблеми: будівельна програма, законопроєкт про будову автострад і про охорону громадянських прав та справа реформи робітничого закону. Ці всі чотири справи мають багато спірних пунктів і тому представники обох партій інакше на них дивляться, маючи на увазі вибори в найближчому році. Демократи хотіли б ухвалити такі законопроєкти, які могли б здобути прихильність широких мас виборців і громадянства. Демократи готуються хвалитися при кінці сесії тим, що вони зуміли прийняти численні проєкти, хоч виконна влада є в руках Республиканської партії. Республиканці вже тепер почали атаку, заявляючи, що демократи мають найбільшу більшість в Конгресі впродовж останніх 20-ох років, а ведуть таку політику, щоб блькувати ініціятиву уряду і „нічого" не робити, виходячи з партійного становища, а не загально державних вимог. В дійсності, то демократична більшість в Конгресі покищо не має чим хвалитися, найважливіші законопроєкти — робітничий і громадянських прав — чекають на вирішення, бо демократична більшість не радо береться до праці над ними, боячися, щоб не зразити собі зорганізоване робітництво, і щоб не створювати розходжень в своїй партії, ухвалюючи для демократів дразливий законопроєкт про охорону громадянських прав. Збоку уряду найголовнішою проблемою цього року була справа збалансовання бюджету. Конгрес спочатку ухвалював далеко більше на окремі програми ніж вимагав уряд, але після загальної пресової кампанії за ощадність в бюджеті, щоб припинити інфляцію валюти, демократи побачили, що населення підтримує думку збалансованого бюджету, і вирішили ще й зменшили той бюджет, який запроєктував уряд. Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Линдон Б. Джансон передбачає тепер, що Президент матиме зменшені видатки на кількасот мільйонів долярів в порівнянні з тією сумою, яку уряд запропонував був в січні ц. р. на федеральний бюджет. Конгрес ще ухвалює численні законопроєкти про те, скільки на окремі програми уряд може видати в році, що почався 1-го липня ц. р. Та це зменшення бюджету зовсім не збільшує популярности республиканців, як дехто міг би сподіватися, бо їх популярність маліє як про це свідчать окремі випитування серед виборців. Провідники демократів в Конгресі сен. Джансон і спікер Палати Репрезентатів Сем Рейбирн роблять всі заходи, щоб ухвалити ще на цій сесії робітничий закон, хоч при його прийнятті партія може втратити на підводні скелі. Громадянство чекає, що Конгрес таки оборонить робітничі організації і не дозволить, щоб несумлінні провідники робітничих спілок надуживали своєї влади та безкарно зловживали добродійними фондами робітників. Провідники АФП-КІО заявляються проти тих проєктів робітничого закону, які є в Конгресі. Треба б ухвалити гострий робіт. закон, бо інакше республиканці під час виборів закидатимуть демократам, що підтримують непорядки в робітничих організаціях. Клопіт мають демократи з другим законопроєктом, а саме про охорону громадянських прав, бо тут треба зважати на симпатії кольорового населення в ЗДА, а також на те, щоб не розбити партійної єдности, бо південні демократи є проти законопроєкту про охорону громадянських прав, твердячи, що повну охорону дає Конституція. Не можна знати, коли закінчиться ця сесія 86-го Конгресу, але вже тепер видно, що члени обох палат мають перед собою ще багато праці, поки зможуть поїхати на відпочинок.

ПОСИЛЮЄТЬСЯ АКЦІЯ В КОРИСТЬ ВІДВІДИН ХРУЩОВА В АМЕРИЦІ. ХРУЩОВ „ГОТОВИЙ ПРИЙНЯТИ ЗАПРОШЕННЯ"

Президент Айзенгавер з групою губернаторів, що відбули подорож по Совєтському Союзі й про свої враження з цієї поїздки інформували Президента під час стрічі в Білому Домі.

Минулий кінець тижня приніс цілий ряд нових вісток про збільшування з кожним днем акції в користь відвідин совєтського диктатора Нікіти Хрущова в З'єдинених Державах, а сам Хрущов прилюдно в Москві заявив, що він „готовий" на такі відвідини, як „назріє на це час". У першу чергу широкого розголосу набрала в цій справі пропозиція Конференції Губернаторів, себто тих дев'ятьох губернаторів стейтів, що недавно відбули поїздку до Москви на відвідини Совєтського Союзу. Минулої п'ятниці вони відвідали президента Айзенгавера та здали йому звіт із своєї поїздки, рекомендуючи при цьому, що це буде в інтересі поліпшення відносин між З'єдиненими Державами і Совєтським Союзом, якщо Президент запросить Хрущова на відвідини до Америки. Ця рекомендація не була включена у формальне звідомлення губернаторів, але саме на неї звернула найбільшу увагу преса. Сам президент Айзенгавер не забрав в цій справі становища, хоч уважно вислухав пропозиції губернаторів. Тим часом з Женеви інформують, що уряд З'єдинених Держав мав звернутися в цій справі до урядів Англії, Франції і Західньої Німеччини, та що від голів тих країн мав дістати запевнення, що вони не мали б нічого проти таких відвідин. Свою опінію в користь відвідин Хрущова в Америці висловив посередньо під час відвідин в Москві віце-президент Ніксон. Тим часом Хрущов, відвідавши несподівано віце-през. Ніксона вже в його кабіні літака перед відлетом до Варшави, виявив опісля кореспондентам недвозначно, що він мав би охоту відвідати Америку, як „на це назріє час". В дипломатичних колах передбачають, що такі відвідини вже майже певні та що вони мали б відбутися вже, можливо, у вересні цього року, з тим, що з кінцем серпня мала б відбутися в Европі ще зустріч голів трьох західніх великодержав. Між іншим, Хрущов відвідав Ніксона в його літаку на летовищі, приїхавши сам на це летовище з відвідин в Києві.

НІКСОН, ПРОЩАЮЧИСЬ З МОСКВОЮ, ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД НАМАГАННЯМИ ПОШИРЮВАТИ КОМУНІЗМ У СВІТІ

Москва. — „Якщо Хрущов намагатиметься поширити комунізм на країни поза Совєтським Союзом, то він і люди Совєтського Союзу „дальше житимуть в добі страху, підозріння і напруження"" — перестерігав віце-президент Ніксон у своїй одногодинній промові до підсовєтських народів, передаваній через радіо і телевізію безпосередньо перед його від'їздом з Москви. Цю свою пересторогу попередив Ніксон всілякими похвалами на адресу Хрущова, називаючи його „одною з тих індивідуальностей, що народились лідерами, без уваги на те, чи хто з ними погоджується, чи ні". Ніксон, попередивши слухачів, що він не думає давати поради Хрущову, все ж таки ствердив, що коли Хрущов „використає свою безмежну енергію і талант на побудову кращого життя для народу своєї країни, то він може перейти до історії як один з найбільших лідерів, що їх видав совєтський нарід". Натомість і Хрущов і той нарід житиме „в добі страху, підозрінь і напружень", якщо він, Хрущов, намагатиметься поширити комунізм на країни поза Совєтським Союзом. Після того Ніксон висловив цілий ряд побажань для поліпшення відносин між Совєтським Союзом і Америкою та для відпруження міжнародньої ситуації, пропонуючи між іншим тісніші взаємні контакти, припинення заглушування передавань Америкою вісток та скасування залізної заслони. Ніксон закінчив свою промову твердженням, що „народи З'єдинених Держав і Совєтського Союзу бажають миру та що це бажання оперте не на слабості, а на силі обидвох країн. „Це значить — говорив Ніксон — що мир мусить бути справедливий, базований на взаємному респекті, а не на капітуляції".

Женевська конференція закінчується під знаком надій на зустріч на вершинах

Женева. — Конференція міністрів закордонних справ входить в останні дні свого тривання. І ті учасники і політичні кола погодилися з тим, що вона закінчується повною невдачею, бо ж не мала ніяких даних на те, щоб міністри закордонних справ змогли добитися ще в цих днях якогось успіху по дев'ятьох тижнях даремних переговорів. Міністри західніх великодержав обстоюють далі конечність закінчення цієї конференції вже в середу цього тижня і в політичних колах сподіваються, що й Громико, як репрезентант Совєтського Союзу, погодиться припинити женевські наради. Безуспішність женевських нарад вирівнюються деякими надіями на зустріч голів великих держав і на евентуальні відвідини Нікіти Хрущова у ЗДА і през. Двайта Д. Айзенгавера в Совєтському Союзі. Після поїздки Ніксона до ССCP ці відвідини — згідно з загальною опінією політичних кіл — майже певні, і дехто пов'язує з ними надію на те, що під час цих відвідин або під час зустрічі на вершинах, яка мала б відбутися після них, розв'язана буде і справа Берліну, що її не повелося вирішити міністрам закордонних справ. В політичних колах впевнені, що Хрущов мав би приїхати до ЗДА вже в вересні ц. р. і небаром після того мали б відбутися відвідини Айзенгавера в Совєтському Союзі. — Справа Берліну була обговорювана коротко ще під час короткої зустрічі, що її відбув міністер закордонних справ Селвин Ллойд з міністром закордонних справ ССCP Андреєм Громиком.

СТО ТИСЯЧ ПОЛЯКІВ КВІТАМИ І СЛЬОЗАМИ ВІТАЛИ НІКСОНА У ВАРШАВІ

Польська комуністична преса пригадує Тиждень Поневолених Націй

Варшава. — Згідно з оцінкою кореспондентів, кругло 100,000 поляків зготовили віце-президентові Ричардові М. Ніксонові найсердечніше прийняття в столиці Польщі, як він приїхав туди з Москви на короткі відвідини в поворотній дорозі до Америки. На привітання Ніксона очікували на летовищі представники комуно-польського уряду, з професором Оскаром Лянге, заступником голови Державної Ради. Лянге, як відомо, був американським громадянином та викладав економію на університеті в Шикаго, але з перебранням в Польщі влади комуністами, він зрезигнував з американського горожанства і прийняв запропоновану йому урядову посаду в країні його народження. Разом з офіційною урядовою делегацією очікували Ніксона на летовищі представники дипломатичного корпусу, але всі офіційні прийняття відійшли на другий плян, як населення Варшави спонтанно вийшло на вулиці, щоб привітати по-своєму першого високого відвідувача із Заходу в тій столиці. У протилежності до того, як комуністична влада приготовляла публіку на недавню зустріч Хрущова, подаючи докладно вулиці, якими він буде переїжджати, нічого з цього не було зроблено у зв'язку з приїздом Ніксона. Тим не менше публіка про це довідалась і вийшла на вулиці, зготовивши віце-президентові ЗДА справжній трійомфальний в'їзд до Варшави, засипаючи його квітами, а в очах багатьох блестіли сльози. У привітальних виступах як польських представників, так і самого Ніксона менше було вже обітничих деклярацій, натомість більше говорилось про вузли приязні, що ними історично зв'язані американський і польський народи. Серед оклику публіки переважало побажання, щоб Ніксон жив 100 років, а кореспонденти додають, що привітання Ніксона у Варшаві відносилось не так до його особи, як до країни, яку він репрезентує. Коли ж Лянге, вітаючи Ніксона, згадав, що поляки боролись за незалежність З'єдинених Держав під командою Вашингтона, то Ніксон його доповнив ще й згадкою про польських поселенців між тими, що висадились в Джеймставні в 17-му сторіччі, як і згадкою про віце-адмірал Гаймен Ріковер, який відбуває поїздку разом з Ніксоном, народився в Польщі. Багато уваги віддала відвідинам Ніксона польська комуністична преса, хоч вже не в такому тоні, в якому вітало Ніксона населення Варшави. При цьому ця преса знову, за прикладом Хрущова, пригадала також і схвалений недавно Конгресом та проголошений Президентом ЗДА. Тиждень Поневолених Націй, називаючи його „гнилим деревом для підігрівання холодної війни". Віце-президент Ніксон, характеризуючи те прийняття, що його зготовило йому спонтанно населення Варшави, заявив коротко, що досі воно є „неперевершене".

Комуністичне правління в Кералі розв'язане

Ню Делі. — Згідно з проклямацією індійського уряду, опублікованою тут в п'ятницю минулого тижня, центральний уряд розв'язав комуністичне правління в індійській країні Керала і передав виконну владу в ній президентові Індії і законодатну — індійському парляментові. — Комуністичний режим у Кералі тривав понад два роки і привів останнім часом до кривавих заворушень і неспокоїв у цій індійській провінції, що й стало притокою до його усунення центральним урядом. На зібранні членів Конгресової партії, що відбулося в неділю дня 2-го серпня ц. р., індійський прем'єр Неру обороняв конечність такого вирішення справи не тільки з огляду на незадоволення населення Кералі комуністичним режимом, але й тому, що опозиційні групи в Кералі почали приготовляти на день 9-го серпня ц. р. масову акцію включно з облогою приміщень комуністичного правління і комуністичної партії в Кералі, що могло привести до нових кривавих сутичок і що вимагало б уже збройної інтервенції центрального уряду. Неру ствердив, що в цій ситуації комуністичне правління країни Кералі не дало б собі само ради. Індійські комуністи і представники комуністичного керальського правління прийняли рішення центрального уряду про розв'язання правління в Кералі з дуже гострою критикою, заявляючи, що це рішення є „потоптанням постанов індійської конституції" і „трагедією для індійської демократії та населення Кералі". Згідно з твердженнями комуністичних провідників, центральний уряд повинен був заборонити агітацію опозиційних партій проти комуністичного правління в Кералі, яка, мовляв, і привела до загострення в цій країні.

Єлисавета II перед виїздом із Канади найменувала ген. Ванієра на генерального губернатора

Галіфакс, Нова Шкотія. — В останньому дні свого побуту в Канаді королева Єлисавета II найменувала 71-річного генерала - дипломата французького роду Джорджа Філіяса Ванієра на свого особистого представника в Канаді, т. зв. генерального губернатора цієї країни. Це перший раз канадієць, французького роду, що займає це високе становище і другий канадієць взагалі, бо перед генеральним губернатором 74-річним Вінсентом Масей те становище займали члени королівської родини або високі англійські військовики-емерити. До Галіфаксу прибули всі члени кабінету прем'єра Дж. Діфенбейкера, щоб попрощати свою королеву та її чоловіка князя Филипа. Королева проводила нарадами кабінету, який законно є її приватною радою. У вечорі королева була на офіційному прийнятті в її пошану, на якому вона попрощалася з Канадою. У своїй прощальній промові королева говорила про 6-тижневу подорож по Канаді, де вона, хоч і втомилася дещо, але побачила багато речей і набрала багато досвіду. Королева сказала, що під час її подорожі і вона і канадійці „бачили чудо і силу об'єднання великої нації". Хоч вона бачила багато гарних речей, то „в її пам'яті найкращим спогадом про цей побут в Канаді будуть люди". Королева і князь Филип від'їхали літаком до Лондону в 10.45 годині ввечорі в суботу 1-го серпня.

ЗДА і Велика Британія стурбовані ситуацією в Ляосі

Вашингтон. — Ситуація в Ляосі спричинена збройним нападом комуністичних повстанських з'єднань на прикордонні області в Північному Ляосі є предметом студій й обмірковування в державному департаменті ЗДА. Які конкретні заходи в цій справі почне американський уряд, досі ще не відомо. Водночас із цим повідомляють з Женеви, що справа Ляосу і боїв, які почалися там у провінції Самнева, була обговорювана під час зустрічі британського міністра закордонних справ Селвина Ллойда з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком, що відбулася в неділю, дня 2-го серпня ц. р. Селвин Ллойд мав звернутися до Громика з пропозицією, щоб совєтський уряд вплинув на замирення в цьому новому конфлікті, спричиненому північно-вєтнамськими комуністами. Про свій плян порушити цю справу в розмові з Громиком Ллойд поінформував перед тим і державного секретаря ЗДА Гертера і міністра закордонних справ Франції Моріса Куве де Мюрвіл. Велика Британія і ССCP були головними учасниками конференції, що відбулася в 1954 році в Женеві, по якій закінчилася громадянська війна в Індокитаю. Ляос був колись французьким протекторатом.

Бомбовик Б-52 зробив 13,000 миль без зупинки, перелетівши над столицями стейтів ЗДА

Вашингтон. — Команда летунства повідомила, що джетовий бомбовик встановив новий рекорд, перелетівши без зупинки більше як 13,000 миль, відвідуючи столиці 49 стейтів ЗДА. Цей бомбовик відлетів із летунської бази Едварда в Каліфорнії в п'ятницю вполудне (31-го липня) і летів понад столиці, Невади, Каліфорнії, Орегону і Вашингтону на шляху до столиці Аляски Джюно, звідки вертався понад Монтану до всіх інших стейтів, аж після 28 годинного лету прибув до Каліфорнії. Під час того тільки раз доповнювали йому пальне в повітрі. Ціль цього лету — випробувати новий модель джетового бомбовика — Б-52, який є приділений до Стратегічної Летунської Команди, і який належить до далекосяжних літаків. Інші моделі цього типу летіли далеко швидше, але потребували кількаразового доповнювання пального.

Рокефеллер не погоджується кандидувати на віце-президента в 1960 р.

Сан Хуан, Порто Ріко. — Нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер, який перебуває на конференції губернаторів, заявив 2-го серпня на пресовій конференції, що він рішуче не погоджується на те, щоб бути кандидатом на віце-президента в 1960 році. Щодо кандидатури на президента то він повторив свої давніші заяви, що тепер не є кандидатом, але якби „змінилися обставини" в майбутньому, то він міг би погодитися кандидувати на президента восени найближчого року. Рокефеллер відмовився сказати, що він розуміє під „зміною обставин". Та дехто вважає, що цими обставинами є те, що може виявитися в 1960 році, що публічна опінія заявиться за те, що єдиним республіканцем, який може виграти вибори, є Рокефеллер, і тоді він міг би рішитися взяти участь у виборах. — Рокефеллер заявив на пресовій конференції, що він і його дружина дуже вдоволені з того, що їх 23-річний син Стівен одружується з 21-річною норвезькою студенткою Анною Марією Расмуссен, яка під час студій у ЗДА працювала як покоївка в родині Рокефеллера.

ЗДА і Марокко порозумілися в справі цивільного персоналу на американських базах

Рабат, Марокко. — Переговори між марокканським урядом і представником командування американських летунських збройних сил в справі місцевого персоналу на американських базах в Марокку закінчилися повним порозумінням. Згідно з домовою в цій справі, рекрутування місцевих сил для праці на цих базах буде переводити марокканська адміністрація й оплачування їх буде відбуватися через марокканську державну касу. Досі цією справою займалося французьке військове командування й американські вплати на ту ціль ішли через французьку державну касу. У висліді переговорів між ЗДА й марокканським урядом при марокканському міністерстві праці буде встановлене від тепер окреме „Бюро адміністрації цивільним персоналом зайнятим на базах ЗДА". Порозуміння в справі цивільних працівників на американських базах в Марокко і встановлення згаданого бюра є першим офіційним визнанням збоку марокканського уряду факту існування американських баз на марокканській території Працює на американських базах в Марокко яких 5,000 осіб з-поміж марокканського населення і їх удержування й оплачування коштує ЗДА понад 11 мільйонів долярів річно.

В АМЕРИЦІ

● **Турецький суд в Анкарі** засудив головного редактора щоденника „Ватан" — 74-літнього Агмеда Еміна Ялмана — на 16 місяців в'язниці і 4,000 турецьких лір грошової кари за надрукування в цьому щоденнику низки статтей американського журналіста Юджина Ц. Пулліяма із гострою критикою турецького прем'єра Аднана Мендереса та економічних і політичних умов в Туреччині. Такий самий вирок одержали два інші співробітники цього часопису. Беручи до уваги похилий вік Ялмана, суд зменшив йому кару до 14 місяців і 16 днів.

● **У французькому ув'язненні в Альжирі помер Аіссат Ідір,** 44-літній секретар Генеральної Федерації Альжирських Робітників і член Національного Комітету Альжирської Революції. В ув'язненні він перебував від 23-го травня 1956 року. Смерть його мала бути вислідом ран, спричинених вогнем, що виник в його келії, після того, як Ідір заснув із запаленою цигаркою на своєму ліжку.

● **Марокканський уряд** започаткував дипломатичну, газетну і радіову акцію проти Франції за військову інвазію на марокканську територію і за плян Франції перевести експльозію першої французької атомової бомби на Сагарі. В політичних колах вважають, що антифранцузька кампанія в Марокко спричинена головним чином важкою політичною і господарською кризою в цій країні.

● **Совєтські діти у Свердловську** відмовилися прийняти від дружини віце-президента ЗДА Ніксона жувальну гуму, що її вона їм хотіла роздати. Інші сподівані прийняли вони дуже радо, хоч деякі боялися взагалі підступити до пані Ніксон, або ж їх відтягали від неї насильно їхні матері.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Дмитро Микитюк,** видавець великого збірника праць і матеріялів про Українську Галицьку Армію, що появилася наприкінці минулого року в Вінніпегу, виїхав цими днями до Европи для розшуків за дальшими документами про Українську Галицьку Армію по европейських державних і приватних архівах. В посіданні п. Д. Микитюка залишилося ще чимало неопублікованих в книзі матеріялів і він задумує їх опублікувати окремим збірником з розшуканими і зібраними матеріялами під час своєї подорожі по Европі.

● **Роман В. Циган,** син Софії й Василя Циганів, учень „Роман Гай Скул" у Філадельфії, одержав за свої досягнення в науці золоту медалю „Лицарів Колюмба". Він теж стипендію у висоті 2,000 долярів на продовжування своїх студій в Університеті Віллянова.

У СВІТІ

● **Т-во пілотів** вислало рекомендацію до Конгресу, щоб заборонив продаж і консумцію алькогольних напоїв на літаках, щоб пілоти не мусіли витрачати час на те, щоб „пікулювати" для п'яних пасажирів. Пілоти домагаються, щоб за порушення прогібіції на літаках карали гривною до 1,000 долярів. П'яні пасажири можуть бути небезпекою для цілого літака.

● **Сенат прийняв резолюцію,** якою дозволяє прийняти закордонні відзначення трьом п'ятизірковим генералам ЗДН Джорджеві Маршаллові, Дагласові МекАртурові та Омарові Бредлі. Як генерали армії, вони в дійсності не є на емеритурі, і тому мусять мати дозвіл прийняти відзначення. Ген. Маршалл має відзначення Ємену і Ліберії, МекАртур від Куби, а Бредлі від Аргентини, Бразилії та Італії.

● **Контрольний офіцер в Гомстеді на Флориді** майор Карл Гарріс заявив, що там знаходиться склад атомових бомб, а джетові літаки, вилітаючи на щоденні лети, забирають атомові бомби і з ними літають. Він заявив, що є неможливим, щоб припадково атомова бомба впала на землю, але якби навіть це і сталося; то вона не експльодувала б.

● **Армійський дослідний центр в Абердині,** Меріленд, повідомляє, що підготовляють продукцію такої ракети, якою могла б оборонятися піхота, коли на неї нападає літак та січе по ній кулеметами.

● **Найбільше нікло в світі** продукує Канада, де в самому Садбирі, Онт., продукують більше як 300 мільйонів фунтів цього металю. Куба має бути на другому місці в продукції ніклю, бо там продукують його річно 125 мільйонів фунтів.

● **Д-р Е. Шерман Адамс,** заступник голови Т-ва Банкирів, заявив, що дуже легко припинити інфляцію, треба тільки, щоб люди хотіли це зробити. Та люди схочуть припинити інфляцію аж тоді, коли зрозуміють, що вона дійсно означає. Хвилеві інтереси не дозволяють нам зрозуміти, що обезцінення валюти — це наша катастрофа через кілька років.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАВЖДИ НЕБАЖАНИЙ ГІСТЬ

Слідкуючи за міжнародною політичною активністю та виступами, можна легко прийти до переконання, що Москва має тепер дві безпосередні політичні цілі: конференцію голів урядів чотирьох великодержав і відвідини Хрущова в Америці. Цілком певно, що за тими двома політичними цілями криється щось зовсім відмінне від того, що говорить Хрущов публічно і що хотіла б добачати публічна опінія, себто не злагіднення міжнародного напруження і не наладнання співжиття між народами, бо всього цього могла б Москва в кожній хвилині досягнути без конференції і без відвідин.

З цих і багатьох інших міркувань, Хрущов завжди буде небажаним гостем в Америці, зокрема, небажаним для тієї частини її населення, яке кров'ю споріднене з незліченними жертвами комуністичної диктатури. Це підкреслює також „Ню Йорк Таймс" у редакційній статті, надрукованій в числі з 31-го липня. Наводячи цілий ряд причин, які промовляють проти запрошення Хрущова до Америки, цитована газета згадує й про складну проблему персональної охорони совєтського диктатора від евентуальних фанатиків з-поміж тих груп населення, які мають з ним персонально-національні порахунки. Не думаємо, що хтось при здоровому глузді хотів би не тільки фізично накидатись, але й хоч би тільки погрожувати фізичним насильством відвідувачеві в цій країні, без уваги на його „рекорд". За злочини людина повинна відповідати перед леґальним судом. Хрущов є небажаним гостем в Америці з тієї простої причини, що його відвідини можуть бути пляновані і відбутися тільки зі шкодою для цієї країни, найбільшої перепони в совєтських змаганнях до заволодіння світом.

З ДУМКОЮ ПРО НАЩАДКІВ

В Америці, нарід якої перетоплений „з множества в одне", поодинокі громадяни люблять покликатися на своє національне походження, коріння якого часто доводиться шукати ще в колоніяльних часах. Для прикладу згадати б тільки, що біографи президента Айзенгавера дошукались тепер його предків в Американській Революції і далі — в переселенцях з Німеччини. Як часто ще можна почути від американця, предки якого записані в ранньому періоді історії Америки, гордий відклик на його ірляндське чи інше національне походження. Такі горді відклики можна почути від найвидатніших законодавців, губернаторів, учених, військовиків, походження яких треба дошукуватися на пожовклих від часу сторінках історії.

На цю тему зробив інтересний виклад молодий американський дослідник етнічних проблем Америки і автор ряду праць, проф. В. Біттнер, промовляючи минулого року до учасників курсів українознавства на Союзівці. На підставі своїх дослідів він, між іншим, прийшов до висновку, що найбільш своєрідна „сором'язливість" у відношенні до свого національного походження зустрічається в першій і другій американських ґенераціях. Зате з віддаленням часу приїзду до Америки предків зростає і бажання ближче познайомитись з їхнім національним походженням, зібрати якнайбільше фактів, що давали б причину для гордости зі свого походження.

Україна має за собою тисячолітню історію, виповнену героїчними подвигами, багату на визначні особистості, які кожному з нас дають усі підстави пишатися своїм родом. Велику спадщину залишили нам також наші піонери в цій країні, в якій поняття українця рівнозначне з поняттями: трудолюбість, жертвенність, вірність і інші високі чесноти. Доробок нашого роду в цій країні з кожним роком збільшується. Цікаво було спостерігати, з якими почуваннями зареаґували наші читачі на факт покликання професора Юрія Б. Кістяковського в ролі спеціяльного дорадника Президента у справах науки й технології і на подані частиною американської преси твердження, що він, мовляв, „російського походження". Листи до „Свободи" в цій справі, опісля найавторитетніше вияснення самого проф. Кістяковського і знову реакція на це вияснення дають клясичний вияв національної гордости, що її збуджують збірні та індивідуальні успіхи народу. Все це дозволяє на деякі конкретні висновки.

Хто з нас не бажав би, щоб його дитина, внук і дальші нащадки мали якнайбільше причин пишатися своїм українським походженням? А ці причини можуть бути створені тільки максимальними зусиллями кожночасної ґенерації в усіх ділянках нашого життя і розвитку. Живучи і пишаючись нашими попередниками, не сміємо занедбувати жадної нагоди, не сміємо пропустити жадної можливости, щоб збільшити й збагатити наш національний доробок.

ШОСТА ФЛЬОТА НА СТОРОЖІ МИРУ

Американська Шоста Фльота, що оперує на Середземному морі, має чисто охоронний, або, послуговуючись сучасним військовим лексиконом, поліційний характер. На думку фахівців, ця військова одиниця не всилі, на випадок воєнного конфлікту, дати повну забезпеку в промірі свого засягу — на суходолі, в повітрі й на морі. Як сказано, її функція чисто „поліційна", допоміжно-охоронна. Подібно, як на вулицях великого міста поліція пильнує ладу й безпеки, а на випадок неспокою — влада покликує на допомогу їй військо. Шоста Американська Фльота при своєму теперішньому бойовому стані досить сильна, щоб погасити малий воєнний вогонь, як це недавно було, наприклад, в Ливані. Вона є раменем для НАТО на випадок, якби треба було котромусь з його членів дати негайну допомогу.

Шоста Фльота, як звітують фахові кореспонденти, складається з трьох частин: з атакуючих з'єднань, з десантної групи і допоміжної бази. Атакуючі з'єднання складаються з двох кружляків та з двадцятьох винищувачів. У склад десантної групи входять судна для висадних акцій з двома тисячами морської піхоти („марінс"). Третій головний елемент дає змогу першим двом якнайдовше та якнайбільш ефектовно виконувати своє мілітарне завдання. Це кораблі-цистерни з пальним, кораблі для технічної обслуги та ремонту, кораблі-магазини з поживою, запасами амуніції тощо.

„Поліційний" засяг Шостої Фльоти не обмежується обширом Середземного моря; на даний з Вашинґтону знак, ця новітня армада може бути кинена в будь-який куток світу. В межах статуту НАТО ця морська одиниця ЗДА не просить „дозволу" жадної держави, що входить в оборонну систему НАТО, кинути якорі в її пристані. Так само її літаки мають скрізь відкриту дорогу.

Як сказано, Шоста Фльота має обмежені можливості під час воєнного конфлікту. Правда, її кораблі мають атомову зброю, якої можуть уживати на дальшу віддаль, атакуючи ворожі об'єкти. Що більше, ця фльота має позицію куди вигіднішу від летунства та ракетних баз: її не можна „накрити" однією атакою, вона рухома, її не так легко знайти на морі, як, наприклад, стратегічні бази на суходолі. З другого боку, тих 135 літаків, що стоять на двох літаконосцях Шостої Фльоти, не мають такого бойового засягу, як стратегічні бомбовики.

Фахові звітовики подають, що совєтська летунська сила в обширі Чорного моря така, що може поважно ушкодити, а то й знищити американську Шосту Фльоту. Засяг чорноморського летунства такий, що воно може навіть опанувати обшир Середземного моря, читаємо в звідомленнях фахівців до американської преси. Контр-адмірал Кленерс Е. Екстром, командир Шостої Фльоти, каже, що вона легко дасть собі раду у малій війні, але не в так званій „відплатній акції". Друга небезпека під час великої війни для цієї фльоти, сказав Екстром американським журналістам, — совєтські підводні човни. Зокрема, ті модерні сумарини, які рік тому вислано з СССР до Альбанії. В цьому й криється причина, чому Шоста Фльота завжди на поготівлі, завжди в русі. В атомовій добі найкращий захист для фльоти, коли вона розсіяна на малі групи. В такому стані ворожі підслухові апарати на підводних чавнах не можуть визначити, де сконцентровані найважливіші одиниці фльоти.

О. М.

Зенон Стефанів

ДЕЩО ПРО СХІДНЬО-НІМЕЦЬКУ АРМІЮ

У своїй статті з 21 липня ц. р. (ч. 138) п. н. „Німецька комуністична армія" п. Юрій Таркович подав деякі відомості про організацію сх.-нім. армії. Як джерело інформації, наводить він статтю „найкращого знавця східньо-німецьких справ Вольфґанґа Вайнера" в гамбурзькому часописі „Ді Вельт". Можливо, що Вайнер є таким знавцем, але не в ділянці військовій.

Забираючи слово відносно цього, я хочу тільки звернути увагу на те, що треба дуже обережно підходити до всяких коментарів на військові теми, а в першій мірі таких, що торкаються організації армії, — навіть і в таких популярних часописах, як „Ді Вельт". Такі справи розробляють авторитетні фахівці звичайно на сторінках військової преси або неперіодичних окремих видань.

На підставі західньої-німецької військової літератури, якою диспоную, наприклад, „Веркунде", „Вервіссеншафтліхе Рундшав", „Труппенпраксіс", „Вертехніше Монатсгефте" та популярних „Зольдат ім Фольк" і „Дойтше Зольдатен-Цайтунґ", що займаються дуже скрупульозно також і східньо-німецькою військовою тематикою, — дозволю собі зробити деякі корективи в статті п. Тарковича.

Східня Німеччина (ДДР) поділена не на п'ять військових округ, а тільки на дві (Мілітербецірке) — 3. в Дрездені (ком. ген. Ваґнер) і 5. в Нойбранденбурзі (полк. Блєк). Немає зовсім поділу на корпуси, військові округи складаються лиш з дивізій, а попередні два армійські Корпуси Південь і Північ переіменовані ще 25 січня 1956 р. на дві військові округи.

Коли взяти за правду інформаційні джерела Вайнера, східньо-німецька армія повинна мати аж 16 дивізій. Насправді є тільки 7, а саме: у військовій окрузі 3 — 4. мот.-стрілецька дивізія Ерфурт (полк. Ернст), 11. мото-стрілецька дивізія Галлє (полк. Воґт), 7. панцерна Дрезден (полк. Брандіс); військова округа 5 — 6. мото-стріл. Пренцляв (полк. Крюґер), 8. мото.-стріл. Шверін (полк. Наке), 9. панцерна Еґґесін (полк Тапперт) та 1. мото.-стріл. дивізія Потсдам (полк. Віппер), що підлягає безпосередньо міністрові оборони. Ґвардійського полку немає зовсім, є натомість вартовий полк — „Вахреґімент Штравсберґ".

Летунство розпоряджає тепер не 150 літаками, а 350, в тому числі 80 МІГ-17, 90 МІГ-15, а решта ЯК-11 і 18.

Панцерні формації диспонують не 2,500 танками, а коло 1000 та 800 стріл. панцеровозами.

Артилерія має не 1,500 гармат, а значно більше: 900 польових гармат і гавбиць, калібру 76-152 мм, 400 зенітних (37-100 мм), 400 протипанцерних (45-57 мм) гармат та 1000 120 і 32 мм мортирів.

Стан сх.-німецьких збройних сил виносить не 90 тис., а 110 тис. вояків і не дорівнює до стану західньо-німецького війська, що налічує тепер 200 тис. вояків.

Не можна погодитися із висновком автора статті, що, мовляв, „у Західній Німеччині ані уряд, ані населення не приділяють поважної уваги зорганізованій комуністами німецькій армії," і що „перестали боятися навіть військової сили СССР, уважаючи, що за 2-3 роки західньо-німецька армія в перший час війни дасть собі раду навіть і з большевицькою навалою". Таке твердження під поглядом мілітарним не виходить поза межі, як казали старовинні римляни, звичайного „пію дезідеріюм" — побожного бажання. Західньо-німецькі збройні сили за пляном дійдуть у 1961 р., тобто за два роки, до стану 350 тис. вояків. Чи така кількість війська зможе здержати „навалу", навіть і на короткий час, — нехай розгадують всі геніяльні стратеги з цілого світу.

Західньо-німецькі кола не легковажать східньо-німецьку армію, бо це противиться правилам військової науки, коли противника недооцінюється. Опінію тих кол зведемо коротко: знаменито зорганізовані кадри, високий рівень моралі і дисципліни, безсумнівна льояльність до режиму усього старшинського корпусу, в тому числі старшин та генералів з-перед 1945 р., і, не зважаючи на поголоски, дуже рідкі випадки дезерції.

На закінчення треба додати, що східньо-німецька армія входить до системи збройних сил Варшавського пакту, а міністер оборони Східньої Німеччини є одним із заступників головнокомандувача.

ПОСИЛЕНИЙ НАСТУП НА ЦЕРКВУ В ПОЛЬЩІ

Недавні відвідини Нікити Хрущова в Польщі, під час яких він висловився, що польським комуністам треба будувати „щастя на землі, а не в небі, як це обіцяє Церква", і поїздка віце-през. ЗДА Ніксона до Польщі, під час якої він має зустрітися з кардиналом Вишинським, звернули увагу світової опінії на теперішню ситуацію католицької Церкви в Польщі, зокрема на дедалі більші труднощі, з якими вона починає зустрічатися.

Після недовготривалого перемир'я, що настало було у взаєминах між комуністичним режимом і Католицькою Церквою в Польщі, почалася в серпні минулого року, від часу відомих подій у Ченстохові, нова під'їздова, більш або менш інтенсивна війна комуністів із католицьким священством. Ведеться ця боротьба в різних напрямках і в різних ділянках, але вся вона спрямована якщо не на повне знищення, то хоч на крайнє послаблення церковних впливів у громадському польському житті. Виявилася ця боротьба в процесах проти деяких священиків за недозволену нібито політичну діяльність, в усуванні хрестів із шкільних кляс тощо.

Останнім часом комуністичний режим загострив цю боротьбу усуненням кількох хрестів і придорожних каплиць із головного шляху з Варшави до Кракова, що викликало хвилю обурення серед польських католиків. З другого боку, комуністичний уряд почав стосувати низку адміністраційних і особливо податкових обмежень супроти духовенства і супроти самої Церкви, як інституції.

Перший факт, усунення хрестів і каплиць з головного шляху до Кракова, зустрівся не тільки з обуренням вірних, але й з гострим засудженням кардинала Вишинського, який у своїй проповіді, виголошеній під час урочистостей в дні Божого Тіла 28 травня ц. р. назвав усунення цих хрестів і каплиць „публічною образою релігійних почувань народу". Виступ кардинала Вишинського став приводом до сконцентрованої атаки комуністичної преси на нього, як голову Церкви, і на саму Церкву. Із статтями проти примаса виступило не тільки „Жицє Варшави", але й інші комуністичні газети, як „Трибуна Люду", „Штандар Млодих", „Кур'єр Польскі" та ін. Всі вони почали вимагати рішучих заходів проти політичної активности католицького клиру, для обмеження громадського впливу Церкви в суспільному житті.

Напруження між режимом і Церквою виявилося вже перед тим, на цьогорічному 3-му З'їзді Комуністичної чи пак Польської Об'єднаної Робітничої Партії (ПОРП). Під час цього з'їзду провідники уряду й партії виступили вперше від жовтня 1956 року з публічними обвинуваченнями проти Католицької Церкви і її діяльности. Циранкевич говорив на цьому з'їзді про „політичну, антисоціялістичну діяльність частини католицького священства", протиставляючи цій частині „проґресивних" і льояльних до уряду й партії священиків. Міністер внутрішніх справ Віха повідомив учасників з'їзду про те, що яких 300 священиків були адміністративно покарані за порушення різних законів і розпорядків, таких, як будівельні, видавничі і девізові приписи, за намагання перекуплювати державн. урядовців, нелеґальні грошові операції і т. п. Виступив на цьому з'їзді проти деякої частини клиру і сам Ґомулка, обвинувачуючи польське священство в . . . „безнадійній боротьбі з соціялізмом".

Зараз же після з'їзду адміністраційна влада поширила боротьбу з Церквою на економічну ділянку, почавши стосувати різні адміністраційні, особливо ж фінансові шикани. Найперше скасовано дотеперішні податкові полегші і звільнення, признані Церкві в червні 1957 року. Згідно з новими розпорядками церковні прибутки, призначені на суспільні цілі чи на будування нових церков, будуть оподатковуватись у деяких випадках до висоти 60 процентів. Залишаються звільненими від податків тільки прибутки, призначені виключно на церковні цілі, наприклад, утримування церковних організацій, закуп риз і ін. церковних речей. Але водночас із цим збільшено податкові ставки від прибутків, призначених на прожиття священиків, ченців і на духовні семінарії. Зокрема, в багатьох випадках чіпляється режим за харитативну діяльність Церкви. Останнім часом покарано орден Єзуїтів за „податкові зловживання", заподіяні нібито у зв'язку з одержуванням з-за кордону посилок і дарунків. Орденові відібрано право займатися харитативною діяльністю і сконфісковано велику частину його майна.

Водночас із цими адміністративними й фінансовими шиканами комуністичний режим відновив занехаяну після жовтня 1956 року розкладову роботу серед католицького священства, спрямовану на розбиття клиру і католицької інтеліґенції. Болеслав Пясецький, керівник Пакс-у, створеної ще за Берута організації т. зв. суспільно-проґресивних католиків, втішається знову офіційною підтримкою уряду і партії й одержує чималі засоби на пропаґандивну акцію проти Католицької Церкви.

Цю розкладову роботу серед священства й інтеліґенції польський комуністичний режим „доповнює" широко веденою за совєтськими зразками атеїстичною пропаґандою серед мас населення. Для цієї мети працює цілий ряд спеціяльно створених організацій, зокрема, Центральний осередок інформації товариства атеїстів і вільнодумців (його штаб складається із 40 лекторів, які протягом поточного року виголосили понад 800 публічних доповідей), Товариство Світської Школи, Товариство Атеїстів із 536 членами в самій Варшаві та інші.

М. Д. Бачин

НЕРВОВЕ НАПРУЖЕННЯ

Член Управи Американської Палати Психіятрії та Психології, д-р М. Ніссвенлер твердить авторитетно:

Нервове напруження пожадане і корисне! Людина не може бути діяльною без напруження нервів, не може зазнавати радощів і здобувати успіхів. Коли життя здається незносним, і журба заливає серце, не хапайтеся за заспокоюючі середники у вигляді різних пігулок та порошків, але знайдіть причину вашого нервового стану і переконаєтеся, що зусилля опанувати нервове напруження допоможе вам знайти вихід із тяжкого душевного стану.

Кожне століття мало свої турботи. Зокрема в середніх віках потерпіло людство від холери і чуми, чорної віспи, столітньої війни, що принесла мор і голод. Але й новіші часи з 30-літньою і наполеонською війнами принесли багато горя. Перша світова війна з черевним і поворотним тифом і друга світова війна з Гітлером, комуністами і атомовими бомбами не принесли жадних „миру і тиші". Непевність і страх перед незнаним витворювали нервове напруження, що часто межувало з божевіллям. Теперішні „мирні часи" з їх ракетами та „спутніками", з різними повстаннями, революціями та державними переворотами, так звана „холодна війна" — не сприяють заспокоєнню нервів.

Журналіст Е. Ватсон твердить, що в світі розповсюдилася думка, що відпруження — це чарівний ключ до спокою і щастя. Що всіх життьових конфліктів можна уникнути викрутасами. Дехто гадає, що заспокоюючі середники (пігулки або порошки) допоможуть йому позбутися нервового неспокою. Але помиляється! Це якраз нервове напруження змушує людину в скрутній ситуації мобілізувати всі душевні й фізичні сили свого тіла. Організм витворює тоді т. зв. адреналіну, що, вливаючись в жили, приспішує обіг крови; печінка виділяє цукор, від якого тужіють м'язи, а нервова система відпружується.

Найліпше ілюструє цю ситуацію жарт, якого наводить Е. Ватсон. Жінка радить чоловікові, що збирається просити підвищення платні: „Ти держися добре! Так, щоб бос потребував брати заспокоюючі пігулки, а не ти".

Деякі люди, наприклад, актори, музики, співаки, політики, промовці, мають дар або навчилися штучно опановувати своє нервове напруження (у випадках публічних виступів зване „тремою"), ба навіть перетворюють його на захоплення, яке передають своїм слухачам чи глядачам.

Коли проблема розв'язана, криза минула, нерви відпружуються: дехто лягає відпочити, навіть заснути, інший бере почитати часопис або книжку, грає на якомусь інструменті, йде до кіна, слухає радіо. Це — нормальний спосіб відпочинку після нервового напруження.

Тільки та людина, яка хворіє на патологічне напруження нервів, не встані природно відпружувати нерви. Така людина завжди уявляє собі якесь нещастя, що може з нею статися, а тому тиск крови у неї не понижується, в животі гарцюють кольки, м'язи натягнені немов їх схопив корч. Така людина, хоч перемогла нерви, але не вміє з перемоги скористати, не вміє відпочити. Вона всюди бачить нові небезпеки, мучиться, подразнена й зажурена. Патологічне напруження нервів зустрічається рідко, але багато людей вмовляють його собі.

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЕТЮД

Закрутило вихром плавень,
Вітер свище в труби.
Стала тиха, мирна гавань
Місцем злої згуби.

Б'ються з вітром альбатроси
В хмарах сизоперих.
Хвилі чешуть сиві коси
Об скелястий беріг.

І рибалка змоклий, синій,
Ледь вберігши душу,
Богу вдячний за спасіння,
Вибравшись на сушу.

Раптом вдарив серед битви
Грім, немов прокляття.
Шепче злякані молитви
Сплутане латаття.

Відгукнулись темні кручі . . .
Озеро безкрає
Раптом стихло — нерішуче
Ніби вибирає —

Чи скипіти грізним лихом,
Заревти в свавіллі, —
Чи розлитись щирим сміхом
У ласкаві хвилі.

Вже крізь хмару сонце світить,
Пестить квіти й зілля,
В золоті зловивши сіті
Лютих хвиль свавілля.

ГАННА ЧЕРІНЬ

9 липня 1958 р.

Армандо Палясіо Вальдес

ХОСЕ

Повість

З еспанської мови переклав: Богдан І. Лончина

(3)

Повіяв легкий, холодний вітерець. На кілі задзюрчала вода. Капітан, не втрачаючи з ока інших суден, захоплено вдихав цей вітер, передвісник риби. Кинув оком на рибальське приладя, щоб упевнитись, що воно не заплуталося, повернув судно трохи проти вітру, натягнув шкоти так туго, як тільки зміг, і дав себе нести. У відповідь на ці маневри човен нахилився і погнався вперед. Рисячі очі стернового помітили, що з одного судна вже ловили рибу.

— Ми вже на боніто! — сказав голосно, але ніхто не прокинувся.

За хвилину моряк, що лежав найближче до носа судна, крикнув:

— Гей!

Капітан звільнив шкоти, щоб сповільнити біг. Моряк завагався, пригадавши недавній жарт, глянув підозріло на товаришів і запитав:

— Це також камінь?

— Тягни, дурню! — гукнув Хосе, боячись, що риба вирветься.

Боніто витягнув приладдя майже до самого кінця. Моряк з усієї сили тягнув його до себе. Втягнувши кілька сажнів ливи, він пустив її знову, бо риба сильно смикала і легко могла її перервати. Знову потягнув і знову пустив. І так тягнув і пускав доти, аж поки, ген глибоко, не показалась темна маса, що несамовито кидалася й виблискувала, як срібло. Чим більше вона зближалася до поверхні води, тим лютіші були її зусилля вирватись. Часом, коли рибалка пускав ливу, здавалося, що їй це пощастить.

Коли боніта витягнули з його природної стихії і кинули на поклад, він так стрибав, що оббризкав водою цілу залогу. Опісля, коли йому вирвали з рота гак, він лежав хвилину нерухомо, неначе мертвий. Але зараз же знову почав кидатися під лавками з такою люттю, що мало не вистрибнув назад у воду. Та на нього вже ніхто не звертав уваги: майже одночасно зловились два інші боніта. Здобич була багата. За три чи чотири години на покладі лежало сто дві рибини.

— Скільки? — запитали із судна, що пропливало побіч.

— Сто два. А у вас?

— Шістдесят.

— Чи ж не казав я вам! — гукнув Бернардо, звертаючись до товаришів. — Побачите, судно, що привезе найбільше риби додому, не матиме навіть і вісімдесяти. Коли чоловік хоче одружитися, він може творити чудеса.

Всі усміхнулись і звернули свої очі на капітана, на устах якого теж заграла усмішка, що надала його обличчю ще шляхетнішого вигляду.

— Коли женишся, Хосе? — запитав один з моряків.

— Томас і Мануель уже скерували судно на суходіл — заявив він, не відповідаючи на запитання. — Попусти той шнур, Рамоне, змінюємо напрям.

Коли виконали цей маневр, Бернардо сказав:

— Ви питали, коли Хосе жениться? — Ну, це ж ясно: як тільки спустить на воду нове судно.

— Коли його обсмолюють?

— Вже незадовго. Майстер сказав, що, мабуть, за два тижні буде готове, — відповів Бернардо.

— Того дня буде солонина й шинка, так, Хосе?

— І знамените руедське вино? — додав інший моряк.

— І гаванські сигари? — кинув ще інший.

— Я б уже подарував йому це все, — сказав Бернардо, — якби тільки в день весілля він взяв нас на комедію до Сарріо.

— Це неможливо! Чи ж не вважаєш, що того дня Хосе не може прийти пізно додому?

— Добре, то хай тоді дасть нам гроші і ми самі підемо, а він хай лишається вдома.

Капітан слухав усе це, не кажучи ні слова, з тією самою привітною усмішкою на устах.

— Чи є краща комедія, як одружитись з дочкою учительки! — гукнув один моряк.

— Ну, ну! Вважай, що говориш, — заявив Хосе напівесело, напівсердито.

Товариші прийняли ту завваґу, як невинний жарт, і дотепи продовжувалися. Вітер гнав їх лагідно в напрямі на суходіл.

II

Починало смеркати, коли човни приплили до родільєрської затоки. Товпа людей, що складалася майже виключно з жінок і дітей, чекала на березі, викрикуючи, сміючись, сперечаючись. Старі люди держалися оподалік. Знатніші чи багатші споглядали на в'їзд човнів з камінних лавок перед домами, що були найближче берега. Ще перед тим, як човни в'їхали, люди на березі вже знали з досвіду цілого життя, що вони везуть боніто. І, як завжди в таких випадках, ця вістка відбивалася на їх лицях усмішками. Жінки приготовляли коші на рибу й закачували рукави з ласолюбним задоволенням. Хлопці видряпувалися на найближчі скелі, щоб поглянути, що є на дні суден. А тим часом поважні й мовчазні рибалки ліниво гребли веслами.

Одне за одним судна наскакували на прибережні камінці. Моряки вистрибували з них, щоб не замочитися. Деякі залишалися на покладі, викидаючи, штука за штукою, рибу на берег. Жінки піднімали її і з неймовірною швидкістю оббирали з голови й нутрощів; опісля скидали до кошів і, підтягнувши спідницю, заходили на пару кроків у воду, щоб її сполоскати. За короткий час вода біля берега була забарвлена кров'ю.

Капітани збились у гурт, визначаючи ціну риби. Власники складів маринованої риби і жінки, що торгували свіжою, неспокійно чекали осторонь на вислід наради.

Одна жінка, вбрана дещо охайніше від інших, стара, з худорлявим лицем, гострим носом і чорними, запалими очима, наблизилася до Хосе, коли той відійшов від гурту, і запитала занепокоєно:

— По скільки?

— По півтора реаля.

— По півтора реаля! — скрикнула вона сердито. — Чи думаєте собі, що ми платитимемо так само, коли багато риби і коли її мало?

— Не докоряйте мені за це, сеньйоро Ісавель — відповів Хосе засоромлено. — Я не сказав ні слова. Вони так вирішили.

— Але ти повинен був сказати їм, — відповіла стара тим самим подратованим голосом, — що це несправедливо, що ми руйнуємося, що так далі не можемо продовжувати . . .

— Не гнівайтесь, сеньйоро . . . Зроблю, що в моїй силі, щоб завтра ціна впала. Крім того ви ж знаєте . . .

— Що?

— Що за два паї, які належать до судна, і за мій можете заплатити як хочете.

— Я тобі не говорила цього з такою думкою, — заявила Ісавель, раптом подобрішавши. — Але ти добре розумієш, що ми тратимо; що як так далі піде, то люди з Мараґатерії завертатимуть нам бочки . . . Дивись, ось там Еліса, вона важить. Піди туди, бо, мабуть, волієш побалакати з нею, як зі мною.

Хосе усміхнувся і, попрощавшись, відійшов на кілька кроків.

— Слухай, Хосе, — гукнула йому вслід Ісавель, всміхаючись підлесливо. — Отже, кінець-кінцем, по, скільки почислиш мені?

— Так, як ви хочете. Я ж це вже вам сказав.

— Ні, ні, ти маєш це рішити.

— Видається вам багато по реалеві і чверть? — запитав він боязко.

— Досить багато — відповіла стара з тою самою підлесливою усмішкою. — Ну, щоб більше не сперечатись, хай буде по реалеві; згода?

НЕРВОВЕ НАПРУЖЕННЯ

(Закінчення зі стор. 2)

Нервовий стан душі яскраво описується в нашій пісні:

„Не жур мене, мати, бо я й сам журюся,
Вийду на вулицю від вітру валюся . . ."

Постійно зажурені люди часто хворіють на високе тиснення крови, астму та шлункові боляки.

Шлункові боляки ще донедавна були майже виключно недугою чоловіків, але відколи жінки почали займати різні керівні становища в економічному світі (також ті жінки, що в приватному житті люблять верховодити), то й вони почали хворіти на шлункові боляки.

Грошові клопоти, втрата майна, залежність на праці, родинні непорозуміння — все це може викликати надмірну діяльність кишкових м'язів і надмірне виділення кислоти, внаслідок чого витворюються шлункові боляки.

Трагічно, коли людині по 45-му році життя приходиться „бігати за працею". Треба бути дуже сильним фізично і мати тверду вдачу, щоб в тому віці на новому місці здобувати якихось успіхів. На таке нервове напруження не всі еміґранти були фізично й душевно приготовані і тому скапуються, як горіючі свічі в церкві . . . Здоров'я тіла і душі високо цінялися на світовім базарі!

При цій нагоді декілька порад:

Вставайте з ліжка раннім ранком, щоб споживати снідання без поспіху і з апетитом.

Беріть участь в товариському й громадському житті із запалом і гумором, але не забувайте, що сон — найліпший лік на довговічність.

Кожного дня бодай по 15 хвилин „поледаруйте": нічого не робіть, надіть не думайте.

Будьте заповзятливі та аґресивні, зробіть час від часу щось таке, що вам подобається, щось таке, що любите, щось небуденне, небувале, надзвичайне!

Зрозумійте, що сам-один всього зробити не годні.

Кожна пересічна людина може перемагати нервове напруження, а з тим може осягати задоволення, успіхів, навіть щастя.

УКТ у Вінніпеґу відбуло конференцію

9 і 12-го липня відбулася у Вінніпеґу Крайова Делеґатська Конференція й Загальні Збори Українсько - Канадійського Тва Прихильників Визвольної Боротьби України (УКТ). У конференції приймали участь делеґати громад й гуртків цілої Канади, а деякі, як Форт Вільям і Монтреаль надіслали письменні інформації й привіти. На конференцію прибув також з Ню Йорку член Президії ЗП УГВР д-р Мирослав Прокоп, який виголосив доповідь на тему „Діяльність і завдання ЗП УГВР й учасників визвольного руху на тлі сучасного становища в Україні й на еміґрації".

Конференцію відкрив голова Громади УКТ у Вінніпеґу п. Іван Нестор як господар. Конференцію проводила президія у складі: Євген Штендера з Едмонтону — голова, а члени президії — інж. А. Іванчук (Торонто), мґр. Петро Салига, Юрій Гнатюк й Василь Вербенюк з Вінніпеґу.

Звіт з діяльности Головної Управи УКТ склав голова Централі інж. Антін Іванюк з Торонта. За поодинокі осередки УКТ звітували голови окремих громад. Після звітів відбулась широка дискусія, в якій між іншим видвигнено цілий ряд конкретних пропозицій, щодо завдань УКТ й цілого середовища колишніх учасників визвольного руху на терені Канади, втримування духової єдности еміґрації з визвольною боротьбою в Україні, розбудова організаційних клітин учасників й прихильників визвольного руху, проповідання й впровадження в життя ідеї співпраці між одиноками українськими громадами і політичними групами в Канаді.

Центральною точкою уваги Конференції був доклад голови Делеґатури ЗП УГВР в ЗДА д-ра М. Прокопа. Провідні думки його такі: Україна знаходиться в одному з найтяжчих періодів своєї історії. Особлива небезпека для українського народу виявляється в посилюваній русифікації Москвою, вивожуванні української молоді з України й колонізації українських земель росіянами та пропонованні ідеології малоросійства. Визвольну боротьбу за повну державну незалежність український народ провадить передусім в леґальних формах на усіх відтинках життя, зокрема проти русифікації, за оборону національних первнів в культурі, літературі, проти фальсифікації історії, за сповідуй зв'язків із закордоном. Втечами з цілинних земель українська молодь протиставиться посильним вивозам.

Успішну працю для допомоги українському народові українська еміґрація може вести тільки при умові збереження духової єдности з визвольними процесами в Україні й повним слідкуванням за ними. Еміґрація зобов'язана бути не тільки речником повної державної самостійности перед чужим світом, але також вести кожночасно акції в допомогу тим постулатам, які в даних умовинах видвигає сам народ. Такі вимоги повинні служити як напрямні праці, зокрема для колишніх учасників визвольної боротьби в Україні. Силою УГВР, УПА й ОУН на українських землях було між іншим те, з поверння доповідач, що вони втримували в народі віру в ідею повної державної незалежности України і встигали вказувати йому шляхи в боротьбі за конкретні цілі в історичній дійсності. Доповідач дав також широкий огляд внутрішньої і зовнішньої політичної праці ЗП й Генерального Секретаріяту УГВР.

В цікавій дискусії, що розвинулась після доповіді й звітів, забрали слово Б. Чубенко, І. Нестор, Б. Білаш, П. Салига, Ю. Гнатюк, Е. Шахай, А. Іванчук, В. Близнюк, Д. Жила, С. Пасічник, Е. Штендера, В. Вербенюк, М. Марунчак й другі.

Після вичерпання дискусії й уділення абсолюторії звітуючій Управі, вибрано нову Головну Управу УКТ в такому складі: інж. А. Іванчук (Торонто) — голова; заступники голови: д-р М. Марунчак (Вінніпеґ); сот. Е. Штендера (Едмонтон); діловоди: мґр. Я. Розумний, мґр. Р. Рахманний, І. Еліяшевський (Торонто). мґр. П. Салига й В. Вербенюк (Вінніпеґ). Товариський Суд: інж. М. Бойко. д-р І. Прокоп, І. Урбан (Едмонтон). Контрольна Комісія: д-р М. Малецький (Торонто), Ю. Гнатюк й Д. Жила (Вінніпеґ).

(Офіційний Комунікат)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Посвячення прапору дивізійників в Ютиці, Н. Й.

З нагоди 15-ліття бою під Бродами Станиця Братства кол. Вояків І Української Дивізії УНА в Ютиці влаштувала подвійне свято: вшанування пам'яті Полеглих дивізійників і посвячення свого прапора, що його уфундував колишній боєць під Бродами п. Петро Ралько. 12-го липня в українській католицькій церкві св. Володимира, місцевий парох, о. В. Смик, відправив Службу Божу в намірений дивізійників і виголосив піднеслу проповідь про відвічний двобій зі злом, про св. Архистратига Михаїла, Патрона Соборної України та українського вояцтва, вождя добрих воїнів за Божу справу.

Панахиду за Полеглих дивізійників відправили о. сен. С. Дурбак, о. В. Смик і о. О. Лукашевич. Відтак відбулося урочисте посвячення прапора Братства, що його доверщили всі три згадані священики. Прапор виготовлений у робітні Братства в Дітройті, має на одній стороні, на ясносиньому тлі, емблему Дивізії — золотого лева і напис: „Братство к. Вояків І У. Д. УНА — Станиця в Ютиці", а на другій стороні, на темносиньому тлі, золотого тризуба.

Після Богослуження відбулася в церковній залі святочна Академія. Вступне слово виголосив дивізійник В. Стрільчук. Полк. Р. Долинський з Ню Йорку, член Крайової Управи Братства Дивізійників у ЗДА, виголосив змістовну промову. Він підніс велике значення прапора як символу єдности і боротьби за найвищі ідеали нації. Дивізійники підняли високо прапор на еміґрації і віддали велику роль в її житті. 16 літ тому постала Українська Дивізія, що під Бродами боронила нашу Батьківщину. Завдяки її геройській боротьбі багато українців мало змогу виїхати у вільний світ і продовжати боротьбу. Суміська трубна оркестра під проводом п. Кожухара відіграла гарно 6 стрілецьких пісень. Бадьорий вірш Б. Бори — „Ти ідеш" — виголосив пално пластунюнак Т. Боднарчук. Вкінці оркестра відіграла український національний гимн, що його підхопила ціла заля. Сцена була гарно прибрана емблемами і карикатурами дивізійників, що витворювало відповідний, „дивізійний" настрій.

До спільного бенкету засіли представники місцевих українських організацій, дивізійники і запрошені гості. Під час бенкету промовляли о. парох Б. Смик, о. О. Лукашевич, що порівняв бій під Бродами з боєм спартанців під Термопілами, голова СУМА д. Козар, заст. голови Відділу УККА п. Громів, диригент оркестри, кол. вояк Полубоцківського полку, п. Кожухар, член Управи СУМА д. В. Івасів і вкінці полк. Р. Долинський, що побажав тісної співпраці Братства з усіми нашими організаціями, підніс старання українських священиків утримати військового духа серед дивізійників і віри в нашу остаточну перемогу. Тостмайстром був п. В. Стрільчук. Голова Станиці, п. І. Кошикар з усіми членами та з їхніми дружинами доложили багато праці, щоб усе випало якнайкраще, за що належиться їм усім щира подяка.

Це наскрізь удатне свято залишило по собі незвичайномилі і тривалі спомини. Дай, Боже, щоб воно причинилося до відновлення діяльности військовиків і пожвавлення українського життя в Ютиці.

І. Д.

Виставка акварель Катрі Кричевської

Хоч у самому розгарі літнього сезону завмирає всяка виставова діяльність, бо мистці порозїжджалися за новими мистецькими мотивами, а широку публіку важко затягнути до гарячих виставових заль, Ор'єднання Мистців Українців влаштувало одну виставку саме в такий час. Нагоду до цього дав приїзд з кількамісячної мистецької подорожі по Европі в нас уже відомої артистки малярки Катрі Кричевської, яка в переїзді додому в Каліфорнії затрималася в нашій мистецькій метрополії, Не зважаючи на невідповідний сезон, ОМУА влаштувало виставку її акварель з тієї подорожі, за які вони порозпливаються по різних збірках.

Хоч день відкриття виставки був таки добре гарячий, на відкритті її в ЛМКлюбі в неділю 19-го липня зібралося понад 50 гостей, що доказує, що Об'єднання має свою публіку завжди, як цього потрібно. Тридцять одна акварелля на цій виставі обіймає мотиви з Венеції, Парижу і німецьких Альп, найбільше одначе речей з Венеції, яка своєю мальовничістю і вічнозмінними водними ефектами не від сьогодні притягає малярський світ. Назагал, усі акварелі дуже живі і розмашно, майже не по-жіночому намальовані, і всі позначені оригінальним стилем авторки, яка безперечно належить до чільних наших акварелістів. Уже на відкритті різні наші колекціонери закупили шість виставлених творів.

Катря Кричевська належить до дуже активної в українському мистецькому житті і заслуженої родини Кричевських, яка видала таких відомих мистців, як Василь Григорович Кричевський і брат його Федір з Києва, відомий у паризькому мистецькому світі Микола Кричевський і Василь Кричевський молодший, батько Катрі. Кожен з них зумів виявити своє індивідуальне мистецьке обличчя, і це стосується теж і до Катрі Кричевської, доказом чого є остання її вистава.

С. Г.

Мазепинська Ватра на Оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні, Па.

16-го липня в присутності численно зібраних гостей на Оселі та родичів 98-ро дітей Відпочинкового Табору відбулася гарно підготована Ватра присвячена гетьманові Іванові Мазепі, яка на тлі гірської природи і чарівного запаху зілля, залишила серед учасників якнайміліше враження. Програму вікрила Комаданта дівочого табору учителька п-і А. Процик, по чім д-р І. Ящун, командант хлоп'ячого табору виголосив промову до молоді на тему „Гетьман Мазепа і Москва". В ній відтворив він живо добу і положення України в тому часі, та завдання теперішньої молоді у зв'язку з тодішніми подіями. Далі пішли виступи таборовиків, перепліталі піснями, що їх під проводом енергійної п-і Вероніки Цегельської співали діти та команданти гілдачі. У сценці „Гетьманська будава", підготованій любленою всіма дітьми командантою веселіших затій: ролю Мазепи виконував А. Масюк, Ївася — Б. Зуб, Мотрі — Л. Чайківська, Андрія — Орест Кулиняк, Богдана — І Колосій, дівчат — Дарія Матковська, Оля Колосій, Христина Овад, Сонну мрію — Тамара Зуєвська. Виконавців нагороджено рясними оплесками признання. Під спів таборовиків слідували вправи прапорцями найменших дівчаток, яких приготовила п-і В. Цегельська, а провадила Олена Бережницька. Дальше слідувала деклямація Христини Забродської „До портрету Мазепи", та спів дитячого хору на три голоси („Ой горе тій чайці" та ін.). У збірній деклямації „Заповіт Гетьмана брали участь Тая Прохоренко, Марта Чайківська, Маруся Стадницька, Ольга Цегельська, Ніля Чума, Рома Костюк.

У другій, веселій частині програми, у „Магометі" та коломийках, „підбирано дотепно і Команду і учасників табору.

Пісенею „Гей у лузі червона калина" закінчено це вдале відзначення 250-ліття Мазепи, яке при поломі'ї ватри у гірський вечір викликало особливий настрій.

Р. Савицький

СТЕПАН ТУРИН

(Посмертна згадка)

Відходять від нас сучасники і творці наших визвольних змагань з часів першої світової війни. 29-го червня помер на еміґрації у Відні інж. Степан Турин. Син села Староміщина в Тернопільщині, в Галичині, по скінченні реальної школи в Тернополі, студіював техніку в Стирійському Граці. Там з відзначенням покінчив інженерні судії (будова доріг, мостів) і тоді повернувся до Галичини та вступив на працю при залізниці, спершу в Підволочиськах, опісля в Ярославі, Сколім і Стрию. Також працював аж до 1-го листопада 1918 р. Коли українці перебрали владу в краю, поляки, що служили при залізниці, покинули службу, надіючись в цей спосіб припинити цілий залізничий рух, і то саме тоді, коли розгорався фронт і починалися бої з поляками. А що поляків, особливо при залізниці було значно більше, положення було справді трудне. В Стрию, саме великими зусиллями Покійного і урядника руху Володимира Устіяновича, повелося вповні наладнати справу. Начальником стації став В. Устіянович, а інж. Турин обіймав забезпеку шляхів, перебрав провід інж. секції. А шлях Стрий - Лавочне, це був один з найважніших шляхів, бо об'єднував Галичину з Закарпаттям і далі з Чехо - Словаччиною і зі світом. Та труднощі були великі ще і тому, що Галичина не мала вугілля, машини треба було отоплювати деревом, та щойно переробляти на отоплювання ропою. Усе це поборено і залізниці ходили, шляхи ожевилися.

По відступі наших військ за Збруч, виїхав Покійний враз з армією до Кам'янця. В Кам'янці перебував деякий час, а при переїзді диктатури до Відня, переїхав теж туди. Як делеґат диктатури приїздить того табору полонених а Німецькім Яблонним, де відбувається залізничо - поштовий курс для полонених. По признанні антантою Галичини полякам, повертається до Галичини. Очевидно, поляки не подарували йому його служби в Українській Державі, і не прийняли на працю. Щойно по довшому часі приняли до праці, але передчасно спенсіонували. За першого приходу большевиків Покійний був у Львові, але коли приходили вдруге, виїхав до Відня, де й помер. В. П. П.

М. Т.

● Не зважаючи на гострі виступи полк. Гріваса проти женевського договору в справі Кипру, і архиєпископ Макаріос і прем'єр грецького уряду Константин Караманліс, заявили, що цей договір підписаний з увагою на добро грецького населення на Кипрі і що вони відповідальні за нього і будуть його далі підтримувати.

● Японський прем'єр Нобосуке Кіші заявив, що Японія не турбується втратою ринків збуту в азійських краях, які опинилися тепер під комуністичним режимом, бо японська торгівля з іншими країнами, особливо із ЗДА і державами Південної Америки зросла з останнім часом дуже видатно.

З ЖИТТЯ НТШ У ЗДА

Шоста Річна Наукова Конференція Математично-Природописно-Лікарської Секції

4-го липня відбулася в залі „Дому Культури" НТШ в Ню Йорку Шоста Наукова Конференція Мат. - Прир. - Лік. Секції НТШ. Конференцію відкрив в 2-ій по пол. директор Секції проф. д-р дипл. інж. Микола Зайцев, вітаючи доповідачів і гостей. Хвилинною мовчанкою вшановано пам'ять померлих дійсних членів Секції сл. п. проф. д-ра Томи Павличенка та сл. п. проф. д-ра Михайла Ветухова.

Секретар Секції проф. д-р Осип Андрушків подав стан Секції на день 4-го липня ц. р. Серед 50 дійсних членів Секції заступлені є по той бік залізної заслони такі наукові дисципліни: математика 2; механіка2; фізика 4; хемія 4; медицина10; агрикультура та лісовництво 6; біологія 13; географія 2; антропологія 1; геологія 3; метеорологія 1; ветеринарійні науки 2. Найбільше членів, а саме 33, перебуває в ЗДА; з тих, що є поза ЗДА: 6 перебуває в Канаді, 2 в Німеччині, 2 в Бразилії, по одному в Англії, Бельгії, Аргентині, Австралії, Франції, Австрії і Венесуелі. Щодо віку найбільше число членів є у віці 50 - 60 літ (26), 14 членів між 60 - 70, по 5 члеів між 40 - 50 і понад 70 літ. 20 членів єvикладачами на вищих учбових інституціях, решта працює в дослідчих інститутах або має свої підприємства (лікарі, ветеринарі). З поміж звичайних членів НТШ в ЗДА поважне число заповідається на кандидатів у дійсні члени Секції.

Першу доповідь „Метод моментів при вичислюванні характеристичних чисел лінійного оператора" прочитав мгр. Володимир Петришин (Колумбія універ. ЗДА). В цій докторській дисертації п. Петришин поширив, змодернізував і пристосував метод моментів київського професора М. Кравчука до теорії різничкових рівнань. На базі вислідів одержаних у згаданій дисертації доповідач побудував свій метод обчислювання характеристичних чисел. Подані ним практичні приміри, показали, що приблизні вартості характеристичних чисел дуже скоро, за цим методом збігаються до правдивої вартости.

Друга з черги доповідь д-р проф. Антона Шутки (Ганнеман Каледж, ЗДА) п. з. „Походження життя на землі у світлі стислих наук" була посвячена питанню наукового дослідження умовин повстання життя на землі. Подавши історичний перегляд теорій та досліджень у цьому напрямі, проф. Шутка представив висліди своїх власних дослідів. Ці експерименти перепроваджені в умовинах, подібних до тих, які існували на землі 2 більйони літ тому (відповідна температура, хемічний склад атмосфери, джерела енергії), виказали як поставав вільний кисень і як творились протеїни і взагалі органічне хемічне середовище, потрібне до розвою життя.

З черги проф. д-р Осип Андрушків (Сетон Голл університет, ЗДА), доповідав „До проблеми неархімедових упорядкувань в алгебраїчних перстенях". Доповідач довів, що вистарчаючою і конечною умовою є, щоб даний комутативний перстень дався упорядкувати в неархімедовий спосіб (т. зн. щоб існували в ньому актуальні безконечно малі і безконечно великі елементи), є існування т. зв. дійсного ідеалу в цьому ж перстені або відповідному його поширенні. Дотична проблема для некомутативних перстенів жде ще на свою розв'язку.

Проф. д-р Олександер Архімович (Український Технічний Інститут, ЗДН) піддав вдумчивій аналізі значення України в сільському господарстві СССР, у своїй доповіді „Роля України в сільському господарстві СССР". Перевівши докладну критику статистичних даних і устійнивши, які з них можна уважати за правдиві, доповідач представив зміни в сільському господарстві етнографічної України від часів перед першою світовою війною до 1955 року. Найбільші зміни зайшли в управі озимої пшениці і кукурудзи. Цукровий буряк задержав примат у технічних культурах. Культура бавовника зійшла до стадії дослідчого вирощування.

Територію України використовується куди інтенсивніше, чим інші аграрні країни СССР. Дотично озимої пшениці, кукурудзи та цукрового буряка — це використовування досягає майже максімума.

Доповідь проф. д-ра дипл. інж. Миколи Зайцева (Енгельгард Індустрі, ЗДА) п. з. „Нові методи в індустрії тальової олії" дотичила продукції цієї ж олії. Її продукція розвивається останньо, навіть як на американське темпо, дуже інтенсивно. Причиною цього є дешева сировина, якою є відпадки при фабрикації целюльози. Головною проблемою тут є відділення смоляних кислот від масних та їх сціпіння. Доповідачеві вдалося розв'язати цю проблему для індустріяльних цілей (дешевість продукції) при помочі каталізаторів із шляхетних металів (паллядіюм). Проф. Зайцев прочитав також доповідь неприсутнього д-ра Петра Зеленого (Дослідча станція Поппель, Бельгія) п. з. „Арсенові сполуки як збудники росту". В цій праці автор подав висліди застосування сполук арсену для годівлі тварин і птахів. Особливо досліджено ближче їх вплив на курей і свиней. Ці сполуки вживається інтенсивно на курячих фармах в ЗДА. В Европі приписи спиняють дещо стосування цих метод у годівлі тварин.

Проф. д-р Юрій Мачук (Пенсилвенія універ. ЗДА), подав у доповіді „Про електричну дисперсію діелектричної сталої суспензії твердих полістеаринових частинок" — вислід останніх своїх дослідів над змінністю діелектричних сталих в суспенсіях. Вислід цих дослідів вніс певну коректуру у дотеперішній погляд на цю справу і став базою для найновішої теорії цього явища. Доповідач представив при помочі зроблених ним діяграм і фотографій ясно і переконливо, залежність вище згаданих сталих від частоти змінного електричного струму і проміру суспензованих кульок різних речовин ужитих для дослідів.

Останню доповідь п. з. „Лікарські рослини, вживані в народній медицині на Україні" прочитала проф. д-р Наталія Осадча-Яната (НТШ, ЗДА). Справи порушені у цій доповіді являються не тільки науковим здобутком, а і є вони також збереженням відомостей про народне лікування в Україні. Показується, що український нарід знав рослинне лікування майже на всі хвороби При цій нагоді авторка зібрала назви різних рослин України, що є особливо в теперішній момент винищення всього українського дуже цінної річчю. В цьому аспекті, для цілей українознавчих, прелеґентка виконала свого рода історичну роботу. Змістовно і старанно виконані графіки копії наукових праць прелеґентки (у виданні Інституту прикладної ботаніки і Інституту експериментальної фармації в Харкові) і прожекторні образи причинилиtя до всестобонього висвітлення цієї проблеми.

В дискусіях забирали голос крім присутніх доповідачів проф. М. Остап'як, проф. М. Величкіаський, п. І. Нич та інші.

В год. 8-ій вечором проф. д-р Зайцев, як директор Секції, закрив Конференцію.

О. Андрушків
секретар Секції

Мічелл закликає до „серійозніших" зусиль закінчити страйк сталеварів

Вашинґтон. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл заявив 1-го серпня що обидва партнери завинили в тому, що страйк 500,000 сталеварів триває вже три тижні, і не робиться „серйозних" зусиль в тому напрямку, щоб його закінчити. Досі були тільки дві спільні конференції, в яких поруч федерального посередника брали участь представники працедавців і сталеварів. „Це зовсім не веде до закінчення страйку, казав Мічелл, бо не можна порозумітися, коли немає спільних нарад". На думку секретаря праці спільні конференції повинні відбуватися кожного дня. Американський нарід домагається, щоб сталеві компанії і сталевари якнайшвидше заключили договір про працю. У відповідь на ці закиди Мічелла заявив представник сталевої продукції, що „ми співпрацювали з федеральним представником", а представник спілки Об'єднані сталевари сказав, що їх організація „вповні співпрацює" з федеральним урядом посередництва. Спільні переговори відбуваються в понеділок 3-го сепня. Представники промисловости заявили, що урядове посередництво в переговорах, звичайно, приносить збільшення заробітних цін і внаслідок цього збільшення ціни на сталь, що є збільшенням інфляції.

Конґресова конференція признала на оборону 39,228,239,000 долярів

Вашинґтон. — Спільна конґресова конференція, складена з сенаторів і конґресменів, 31-го липня признала на оборону країни компромісову суму $39,228,239,000 на фінансовий рік, який почався 1-го липня 1959 року. Хоч на початку цієї сесії демократична більшість плянувала збільшити запланований урядом оборонний бюджет, то в дійсності Конґрес зменшив його на 19,-961,000 долярів. Обидві палати мусять ще формально затвердити цей бюджет, Палата має це зробити у вівторок 4-го серпня, а Сенат в середу 5-го серпня. Конференція збільшила видатки на далекосяжні ракети і на модернізацію армії, але зовсім скреслила видатки, призначені урядом на новий літаконосець. В бюджеті є початкові видатки на будову атомового літаконосця. Ухвалена конференцією сума є на 379,900,000 долярів більша від того, що ухвалила Палата, і на 366,100,000 долярів менша від признаної Сенатом. Та уряд зможе видати в цьому фінансовому році коло 41 більйона долярів, бо є ще невидатковані суми з цьогорічного бюджету і з бюджетів із попередніх років.

Від січня до травня привезли до ЗДА 232,232 авт із закордону

Дітройт. — „Автомотів Ріпортс" повідомляє, що в перших п'ятьох місяцях ц. р. до ЗДА імпортували з-закордону 232,232 авта, які є зареєстровані до продажу, а минулого року в тому самому часі привезли були 128,331 авто. Найбільше привезли німецьких „фольксваґенів" — 42,316, „ренольтів" — 30,265; дальше імпортовані авта йдуть в такій черзі з огляду на їх кількість: англійські форди, опель, сімка, фіят, гільман, тріюмф, воксголл і вольво — всі вони творять 75.2% імпортованих авт. В цьому звіті подано також те, що в першій половині цього року в світі випродуковано 5,672-000 авт, з чого на ЗДА припадає 58%. Минулого року внаслідок рецесії по раз перший ЗДА випродукували були менше авт, як половина всієї світової продукції, бо тільки 49%. На другому місці по ЗДА щодо кількости випродукованих авт йде західня Німеччина, потім Англія і Франція, яка є на четвертому місці.

ВИЯВЛЮВАЧ РАДІЯЦІЇ ЗАВБІЛЬШКИ ЯК ПАЧКА ЦИГАРОК

Кембрідж, Масс. — Президент Інкорпорації для Контролі Радіяції д-р Ірвінґ А. Берстейн повідомив, що електронічна фірма в Кембріджі продукує дешевий виявлювач (детектор) атомової радіяції, який буде менший як пачка цигарок. Цей кишеньковий апарат буде називатися ФІДО, і він контролюватиме густоту атомової радіяції в повітрі тим способом, що даватиме відповідні сиґнали тоді, коли радіяція збільшиться понад 0.2 рентґена на годину, це значить до такої скількости, яка вже може бути шкідлива, коли діє довший час. Ці апарати мають бути дешеві, бо їх ціна виноситиме від 10 до 15 дол.

ЗДА плянують випустити сейсмограф на Місяць

Вашинґтон. — Представник Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації повідомив, що ЗДА плянують вистрілити на Місяць малий сейсмоґраф, який там міг би записувати силу „міжцентрусів" та допомогти пізнаои склад Місяця і його початок. Це дослідження Місяця без людини самим тільки сейсмоґрафом має відбутися до 6 років, і його плянують два найкращі американські техніки: Колумбійський і Каліфорнійський технологічні Інститути, які вже дістали замовлення по 130,000 долярів, на вступні кошти продукції цього сейсмоґрафу, який має коштувати один мільйон долярів. Перший науковець, який запропонував будову цього сейсмоґрафу, професор геології в Колумбійському університеті д-р Вільям М. Ювінґ сказав, що випущений сейсмоґраф на Місяць зможе прослідити склад Місяця та розв'язати загадки, чи заглиблення на Місяці виникли внаслідок „місяцетрусів", чи це наслідки вульканів. Науковці цікавляться також впливом метеоритів на поверхню Місяця.

Поліо набирає розмірів епідемії в стейтах Айова, Мізурі, Аркенсо і Небраска

Ню Йорк. — Директор Крайової Фундації для Поборювання Поліо д-р Денісл Берґсма заявив, що число занедужань на цю недугу цього року є на два рази більше в порівнянні з минулим роком, і що в деяких місцевостях поліо приймає розміри епідемії. Він сказав, що поліо поширене в Ди Мойн, Айова, а також в Кензас Ситі, Мізурі, Литтл Року, Аркенсо, Оклагома Ситі, Оклагома та в Линколні, Небраска. Цього року до 18 липня занедужань на паралітичне поліо було 956, а минулого року в тому самому часі тільки 437. Випадки поліо занотовано ще в таких стейтах: Флорида, Тексас, Алабама, а також в Ню Йорку, де в повіті Рокленд захворіло двоє дітей, які перевезено до шпиталю. В останньому часі уряд здоров'я повідомив, що поліо появилося в Ню Гейвені, Коннектикат, де одного дня занедужало кілька дітей.

● З Відня повідомляють, що колишній нюйоркський губернатор, В. Аверелл Гарриман заперечив повідомлення совєтської преси, що під час своїх відвідин в СССР він підтримував ідею скликання Міжнародного Фестивалю Молоді і навіть закликав до участи в ньому.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 4300. Кінець слі дів.

Тарзан відкопав тіло і підтвердив свою підозру... Бо ось лежав його ворог, Сем, витріщивши свої скляні, мертві очі.

Сем... Хитрий і підступний в своїй боротьбі проти людини, але зворушливо нездібний поборювати лють природи...

Тарзан від'їхав, несвідомий, що плянує агонію також і для нього... І що гірше, для нього не буде помочі від смерти!